

Izloži vsak četrtek in velja s poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 25 din., pol leta 12.50 din., četrlet 6.50 din. Izven Jugoslavije 46 din. Naročnina se pošlje na upravištvu "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta 5. Člani se dopišlje do odločitve. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1 din.

Polnina plačana v gotovini.

Upravištvu je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Koko-pliš se ne vračajo. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprijetklamacije so poštnine prosite. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.603. Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

16. številka

MARIBOR, dne 5. aprila 1923.

57. letnik.

Katoličani!

Velikonočni kresovi nam goré že petikrat v osvobojeni domovini ter nas vabijo k duhovnemu vstajenju, prerobenju in novemu življenju. Ob teh velikonočnih ognjih vas vabimo na

katoliški shod v Ljubljani,

ki nam naj bo velikonočni ogenj, oznanjajoč duhovno narodno vstajenje, pravno narodno prerobenje ter novo in srečno narodno življenje.

Dne 31. avgusta 1922 je preteklo 30 let, odkar se je zaključil I. katoliški shod v Ljubljani in dne 27. avgusta t. l. bo minulo 10 let od zadnjega ljubljanskega katoliškega shoda. Globoke brazde je začrtal I. katoliški shod na njivo slovenske kulture ter verskega in socialnega življenja; bogata semena so posejali naslednji trije ljubljanski shodi. Vzklilo je iz njih lepo, krepko se razvijajoče katoliško gibanje.

Krvava burja svetovne vojne je ulomila to nežno cvetko, je razrahljala in deloma uničila marsikatero verske, pravne in kulturne vrednote. Doba po svetovni vojni nas je postavila z novo državo v celo nov položaj.

Da zopet mogočno dvignemo prapor svoje katoliške zavesti ter si ustvarimo smernice za novo kulturno delo v bratski slogi s svojimi novimi sodržavljanji, za to vas kličemo na V. katoliški shod v Ljubljani, ki se bo po inicijativi presvetlega gospoda knezoškofa dr. Antona B. Jegliča vršil

od 25. do 28. avgusta t. l.

Potrebo katoliških shodov živo čutijo vsi katoličani po celi Jugoslaviji. Zato se je vršila v zadnjih treh letih že cela vrsta manjših shodov v tej ali oni obliki.

Bratje Hrvati so priredili meseca avgusta lanskega leta v Varaždinu pokrajinski evharistični shod, katerega smo se udeležili tudi Slovenci. Ker je ta shod sijajno uspel, je zaželel in povzročil gospod nadškof dr. Anton Bauer, da se obhaja 18. in 19. avgusta t. l. v Zagrebu evharistični kongres za vse katoličane v naši državi. Slovenci z veseljem pozdravljamo ta kongres in se ga bomo udeležili v kar mogoče velikem številu; zasigurana nam je že posebna cerkev, kjer bodo verske pobožnosti vršili slovenski duhovniki. Mi smo Hrvatim hvaležni za priliko, da moremo prihiteti na veličastno manifestacijo verske skrivnosti, ker se dobro zavedamo pomena takega javnega izraza verske misli.

Slovenci pa smo že dovršili veliko predpriprav za katoliški shod v Ljubljani. V poletnih mesecih se je obhajalo veliko pokrajinskih katoliških shodov na Kranjskem. Lansko leto so se vršili enaki shodi na različnih krajih po Štajerskem in na koroški meji. Ti pokrajinski shodi so se povsod obnesli nad vse pričakovaje dobro. Kot naravni zaključek teh pokrajinskih shodov pa bo letos katoliški kongres v Ljubljani.

Ker je slovenski narod na predlanski in lanskimi katoliških shodih pokazal smisel za ka-

toliški idealizem, za to bo udeležba slovenskega ljudstva na V. katoliškem shodu v Ljubljani gotovo mogočna. Prepričani smo tudi, da bodo Hrvati in drugi katoličani iz cele Jugoslavije prišli v velikem številu na ta kongres. Posebej upamo na prihod naših bratov iz Koroške, Goriške, Trsta in Istre, če jim bodo le razmere dovoljevale. Na shod pričakujemo istotako številne zastop. iz Čehoslovaške, Poljske in Francije, ki so se nam že dozdej pridruževali kot ljubi gostje ob enakih prilikah. Nadejamo pa se tudi gostov iz Švice, Belgije in Nizozemske ter zastopnikov našega naroda v Ameriki.

Zakaj nam je katoliški shod v sedanjih razmerah prav posebno potreben?

Vojna in njene posledice so zadale našemu narodu globoke rane. Gospodarske težave nas pritiskajo k tlom. Razredni boji povzročajo socialno razkrojenost. Slabi življenjski pogoji nam povzročajo resne skrbi za bodočnost. Še bolj opasna, ko gospodarska nevarnost pa je za naš narod razrvanost v pojmovanju in udeleženju krščansko pravničnih načel. Povsod nam reži nasproti goli materijalizem, nebrzdano uživanje po »željenju oči, mesa in napuhu življenja.« Pojema volja za vestno izpolnjevanje dolžnosti, autoriteta ne uživa dolžnega priznanja in spoštovanja. Vse to razjeda narodno telo in izpodkopava narodne moči. K ozdravljenju teh razmer nam more pomagati le vera s svojimi kamenitimi tablammi deseterih božjih zapovedi. Socialno ne moremo dvigniti naroda brez poboljšanja njegovega duševnega, pravne stanja. Oživetiti se mora zopet vera v Boga in v odgovornost pred Bogom, okrepeti se mora krščanska ljubezen do bližnjega, udušiti poganška sebičnost ter užgati v srcih plameteča božja ljubezen. Krščanska svetost v zakonu in družinsko življenje mora zopet vzcveteti, se poglobiti, ukoreniniti v vseh plasteh našega naroda.

V luči sv. vere hočemo o vseh teh nalogah premišljevatiti ter sklepati o primernih sredstvih za *pravni prepoved našega ljudstva, za obnovitev krščanskega družinskega življenja, za okrepitev socialnega blagostanja.* Z vidika našega katoliškega naziranja hočemo pregledati in urediti naše vzgojne in kulturne organizacije, si želimo pojasniti vprašanja, nazore in potrebe modernega sveta na polju znanosti in umetnosti.

Vsa naša prizadevanja pa ostanejo brez pravega uspeha, ako nimamo krščanskih šol. Pripravljajo se šolski zakoni za celo državo. Katoliški starši, ki so odgovorni pred Bogom za časni in večni blagor svojih otrok, imajo kot davkoplačevalci pravico in dolžnost zahtevati od države za svoje otroke le take šole, kakor jih za vzgojo katoliške mladine Cerkev predpisuje po svojem pravu. Bog, Cerkev in starši imajo svoje neoporečne pravice do otrok. Bilo bi brezvestno nasilje,

ako bi kaka svetna oblast izruvala to, kar je očetovska hiša posadila v mlada nežna srca. Katoliški shod je poklican, da povzdigne mogočno svoj glas v šolskem vprašanju ter izdela načrt za naše šolstvo, ki ne sme biti brez Boga in brez versko-nravne vzgoje.

V državni politiki je na dnevnem redu razmerje med Cerkvijo in državo. V veliki meri je odvisna usoda našega naroda in usoda naše države od tega, kako se reši to vprašanje. Ne zahtevamo za katoliško Cerkev nikakih predprav. Zahtevamo pa svobodo, da lahko neovirano vrši svoj božji poklic. In kakor ves naš katoliški shod ni naperjen proti kakemu drugemu veroizpovedanju v naši državi, tako tudi pri razmerju med Cerkvijo in državo ne zahtevamo več, pa tudi ne manj, kakor priznavamo drugim veroizpovedanjem, namreč: *svobodo in enakopravnost.*

Katoličani! Velike so naloge in svet pretresujoča so vprašanja, ki nam jih nudi novi čas in nova država.

Zato vas vabimo na V. katoliški shod v Ljubljani, da jih spoznamo in jih skušamo rešiti z združenimi močmi.

Vabimo vas, da si skupno nabereemo novih moči in novih nagibov za spolnjevanje svojih krščanskih dolžnosti v zasebnem in javnem življenju.

Vabimo vas, da pokažemo svoj katoliški verski program, svojo zvestobo do Cerkve, svojo požrtvovalno ljubezen pri delu za koristi naroda in procvit države.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1923.

Za Pripravljalni odbor za V. katoliški shod v Ljubljani:

Univ. prof. dr. Matija Slavič
kot predsednik.

Univ. docent dr. Janez Fabijan
kot tajnik.

Odvetnik dr. Janko Brejc
kot načelnik odseka za cerkvenopolitična, politična in narodna vprašanja.

Kaplan Jernej Hafner
kot načelnik odseka za zunanje priprave.

Kanonik Ignacij Nadrah
kot načelnik odseka za šolsko vprašanje.

Profesor-knjižničar dr. Josip Puntar
kot načelnik odseka za prosvetne organizacije.

Profesor Bogumil Remec
kot načelnik finančnega odseka.

Univ. prof. dr. Josip Srebrnič
kot načelnik odseka za versko življenje in pravni prepoved.

Konservator dr. Fran Stelé
kot načelnik odseka za slovstvo in umetnost.

Univ. prof. dr. Josip A. Ujčič
kot načelnik socialnega odseka.

Politični ogled

DRŽAVA SHS.

Ker so se prečanski kraji, izvenzemski Vojvodine z ogromno večino izrekli za spremembo vidovdanske ustave, je položaj zelo zaostren in mora se odločiti, ali se vlada s Hrvati in Slovenci sporazume ali pa hoče nadaljevati svojo politiko proti Hrvatim in Slovencem. O svojih namelih se vlada še ni izjavila, za to so pa tam glasnejši vladni listi in pa razni spletkarji. Eni grezijo z amputacijo ali odcepitvijo Slovenije in Hrvatije, drugi hočeje vojaško diktaturo, tretji pa hočeje

poskusiti z novimi volitvami. Odcepljene kraje naj bi držla srbska vojska tako dolgo zasedene, dokler se ne bi odtegnila vsa prometna sredstva, izpraznili uradi in celo dinarski bankovci pobrali. Odcepljeni kraji bi se prepustili svoji usodi in Srbi računajo, da bi bilo to Italijanom zelo dobro došlo in da bi v zahvalo podpirali Srbe glede zahtev v Albaniji in Solunu.

S takimi nakanami se borijo v Beogradu pod vplivom protislovenske politike iz Bukarešte in Rima, ki se boji velike in močne slovanske zveze na jugovzhodu Evrope.

Ministrski svet je raspravljel o izvedbi zakona o obli oblastni upravi in pa o tem, kateri posli pokrajini-

skih uprav naj se prenesejo na velike župane. Posvetovanje se bo še nadaljevalo.

Jugoslovani, ki so bivali na Orgskem in so optirali za našo državo, so se že doselili na naše ozemlje, tu pa ni bilo prav nič pripravljeno za njih sprejem. Optanti so se radi tega zbrali v Beogradu k posvetovanju, kako naj bi složno nastopili za svoje pravice ter prisilili vlado, da izpolni dane obljube.

Tudi invalidi pripravljajo spomenico, da jo pošljejo mednarodnemu invalidskemu zboru v Belgijo s priložbo nad zaniknostjo naše vlade glede invalidskega vprašanja.

Vladni listi se radi tega hudujejo in mišljajo, da bi